

Keskkonnaamet

E-post: info@keskkonnaamet.ee
reet.siilaberg@keskkonnaamet.ee
siret.punnisk@keskkonnaamet.ee
marin.varblane@keskkonnaamet.ee

Meie: 01.08.2025 nr T800-1/241

ja

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

E-post: info@mkm.ee
ivan.sergejev@mkm.ee
marju.kaivapalu@mkm.ee

Teadmiseks:

Eesti Geoloogiateenistus

E-post: info@egt.ee
martin.nurme@egt.ee

Rahandusministeerium

E-post: info@fin.ee

Kliimaministeerium

E-post: info@kliimaministeerium.ee

Harjumaa Omavalitsuste Liit

E-post: info@hol.ee

Saku Vallavalitsus

E-post: saku@sakuvald.ee

SELGITUSTAOTLUS

seoses Männiku XXIV liivakarjääri keskkonnaloa taotluse ja Tallinna ringraudtee riigi eriplaneeringu menetlusega

1. Avaliku teabe seaduse (edaspidi **AvTS**) § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.
2. Märgekirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (edaspidi **MSVS**) § 2 lg 2 p 1 kohaselt taotleb selgitustaotluse esitaja adressaadilt teavet, mis eeldab adressaadi käsutuses oleva teabe analüüsi, sünteesi või lisateabe kogumist. Sama §-i p 2 kohaselt taotleb selgitustaotluse esitaja MSVS §-s 3 sätestatud õiguslase selgituse andmist. MSVS § 3 kohaselt annab asutus tasuta selgitusi tema poolt väljatöötatud õigusaktide, nende eelnõude ja asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta. Eeltoodut arvestades esitab TREV-2 käesolevaga alljärgneva selgitustaotluse, millele ootab vastust nii Keskkonnaametilt kui Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt.

ASJAOLUD

3. AS TREV-2 Grupp (edaspidi TREV-2) omab 2033. aastani kehtivat maavara kaevandamise luba (KMIN-104) **Tammemäe III liivakarjääris** liiva kaevandamiseks. TREV-2 avaldas soovi olemasolevat kaevandamisluba muuta ja Tammemäe III liivakarjääri mäeeraldist laiendada ning kaevandada arvel olev maavara tollal kehtinud loa mäeeraldise teenindusmaaga kattuvos osas.
4. Saku Vallavolikogu 27.08.2020 otsusega nr 48 „*Maavara kaevandamisloa muutmise taotlusele arvamuse esitamise*“ nõustuti TREV-2 Tammemäe III mäeeraldise maavara kaevandamisloa muutmisega muuhulgas tingimusel, et tuleb arvestada Harju maakonnaplaneeringu 2030+ kohase perspektiivse Tallinna ringraudtee koridoriga ning kooskõlastada kaevandamisloa taotlus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastas taotluse osas, kus ei olnud kattumust Tallinna ringraudtee planeeringualaga.
5. TREV-2 esitas 20.03.2020 maavara kaevandamise loa taotluse **Tammemäe VIII liivakarjäärile**. Saku Vallavolikogu 08.06.2020 otsusega nr 40 „*Maavara kaevandamisloa taotlusele arvamuse esitamise*“ nõustuti TREV-2 Tammemäe VIII mäeeraldise maavara kaevandamisloa andmisega muuhulgas tingimusel, et tuleb arvestada Harju maakonnaplaneeringu 2030+ kohase perspektiivse Tallinna ringraudtee koridoriga ning kooskõlastada kaevandamisloa taotlus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastas taotluse osas, kus ei olnud kattumust Tallinna ringraudtee planeeringualaga.
6. 30.09.2020 nr 9-1/31-1 teatas Harju Omaavalitsuste Liit, et nende hinnangul esineb TREV-2 maavara kaevandamisloa muutmise taotlusel konflikt kavandatava Tallinna ringraudtee trassi asukohaga ning palus TREV-2 Tammemäe III liivakarjääris liiva kaevandamiseks antud kaevandamise loa (KMIN-104) muutmise taotluse jätta rahuldamata osas, millega soovitakse kaevandamisala laiendamist Tallinna ringtee suunas. Samasugusel arvamusel oldi Tammemäe VIII liivakarjääri maavara kaevandamise taotluse osas.
7. **Eeltoodut arvestades ei saanud TREV-2 keskkonnaluba laiendada Tammemäe III liivakarjääri maavara kaevandamiseks Tallinna ringraudtee trassikoridori alale ega taotleda keskkonnaluba Tammemäe VIII liivakarjääri maavara kaevandamiseks Tallinna ringraudtee trassikoridori alale.**
8. TREV-2 sai geoloogilise uuringu loa HARMG-140 kehtivusega 31.05.2018–31.05.2023 **Männiku X uuringuruumile**. Uuringu eesmärgiks oli hilisem maavara kaevandamine ning varu kinnitati kogu uuringuruumi ulatuses. Samas on erinevatel koosolekutel riigiasutused korduvalt rõhutanud, et kaevandamise keskkonnaluba taotlemisel tuleb arvestada Tallinna ringraudtee trassikoridoriga. Kuivõrd TREV-2'le on edastatud vastavad koosolekute protokollid ning mõlema loa taotlemisel on selgelt seatud ruumipiiranguid, siis nendest riigiasutuste juhustest on TREV-2 oma tegevustes ka lähtunud.

Ehk eelnevast tulenevalt esitas TREV-2 27.02.2024 maavara kaevandamise loa esmataotluse Männiku X uuringualale (praegu menetluses nime all KOTKAS: **Männiku XXI liivakarjääri keskkonnaluba taotlus**) juba arvestades Tallinna ringraudtee trassikoridori. Erinevatel koosolekutel olid riigiasutused suunanud TREV-2 ala vähendama, et taotlus saaks menetluses edasi liikuda. **Seda arvestades ei saanud TREV-2 taotleda keskkonnaluba Männiku XXI liivakarjääri maavara kaevandamiseks Tallinna ringraudtee trassikoridori alale, kuid anti luba seal alal viia läbi geoloogiline uuring.**

9. Erinevatel, muuhulgas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajate osalusel toimunud Tallinna ringraudtee riigi eriplaneeringu ettevalmistamist puudutavatel koosolekutel, on ka suuliselt väljendatud, et perspektiivse Tallinna ringraudtee koridoriga kattuvuse tõttu TREV-2 Tammemäe III kaevandamis luba laiendada ei saa, Tammemäe VIII liivakarjääri algses ruumikujus taotleda ei saa ja Männiku X uuringuruumi (Männiku XXI liivakarjääri) piires kogu uuritud varu taotleda ei saa. **Kokkuvõttes on siamaani erinevad vastutavad riigiasutused jooksvalt näinud TREV-2 maavara kaevandamise ambitsioonis konflikti kavandatava Tallinna ringraudtee trassi asukohaga ning on selgelt öeldud, et võimalikku kaevandamist saab arutada alles pärast vastava eriplaneeringu kehtestamist.**
10. Aktsiaselts KIIRKANDUR on 28.05.2025 aga esitanud Keskkonnaametile taotluse nendele aladele, mida erinevad riigiasutused palusid TREV-2 oma taotlusest välja jätta (esmataotlus registreeritud KOTKAS-s 28.05.2025 menetluse nr M-132277 juurde, parandustaotlus esitatud 04.07.2025) Männiku XXIV liivakarjääri keskkonnala saamiseks. Taotlus puudutab sama ala, mida TREV-2 geoloogilise uuringu käigus uuris, aga kuhu kaevandamise luba taotleda ei lubatud. Viidatud menetluse käigus on nii Keskkonnaamet kui ka Eesti Geoloogiateenistus juhtinud tähelepanu mitmetele puudustele, mille kõrvaldamist on Aktsiaseltsilt KIIRKANDUR nõutud, kuid pole viidatud asjaolule, et nimetatud ala on siiani olnud planeeringutes reserveeritud Tallinna ringraudtee trassi tarbeks.
11. TREV-2 märkis oma 20.06.2025 Keskkonnaametile esitatud pöördumises (registreeritud KOTKAS-s 20.06.2025 numbriga DM-132277-8), et kaevandamiseks taotletav ala on siiani olnud planeeringutes reserveeritud Tallinna ringraudtee trassi tarbeks ning palus sellega seoses selgitust, kas riigi seisukoht on selles küsimuses muutunud ning et kas Tallinna ringraudtee rajamine nimetatud alale on kehtivatest planeeringutest eemaldatud või on asukohta muudetud või ei käsitleta seda enam kui prioriteetset taristuprojekti.
12. Keskkonnaamet teatas 16.07.2025 kirjaga nr DM-132277-10AS TREV-2 pöördumisele vastuseks, et: „*Riigi planeeringute veebileheküljel (Tallinna ringraudtee riigi eriplaneering | Riigiplaneering) leiduva info kohaselt on Vabariigi Valitsus algatanud 26.01.2023 korraldusega nr 36 Tallinna ringraudtee riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise. Sobivaim trassikoridor ringraudteele valitakse riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku etapi lõpuks. Sobivaimale trassikoridorile koostatakse riigi eriplaneeringu detailse lahenduse koostamise käigus eelprojekt, et lahendada läbi elektrifitseeritud raudtee ja sellega seotud rajatiste täpne kulgemine. Planeeringu kehtestamine on planeeritud orienteeruvalt aastasse 2028. Eeltoodust lähtuvalt märgib Keskkonnaamet, et Tallinna ringraudtee eriplaneeringu algatamine ja käimasolev planeerimisprotsess ei piira Männiku XXIV liivakarjääri keskkonnala taotluse esitamist ning menetlemist. Kaevandamiseks keskkonnala andmise võimalikkus selgub menetluse käigus ning asjaomaste asutuste kooskõlastusel. Käesolevaks hetkeks on parandustaotlus ülevaatamise etapis.*“
13. Selline seisukoht oli üllatav. TREV-2 tegevust nimetatud alal on varasemalt piiratud just viitega arvestada planeeritava Tallinna ringraudtee trassiga ning TREV-2'le jäi arusaamatuks, kuidas ühe ettevõtte taotluse puhul on tegemist taotluse rahuldamist välistava piiranguga ning teise puhul mitte. Selline lähenemine ei ole kooskõlas mitte ühegi haldusmenetluses kehtiva põhimõttega ning riivab olulisel määral TREV-2 õigusi.

14. 21.07.2025 esitas TREV-2 pöördumise ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning palus teavet selle kohta, et kas Tallinna ringraudtee eriplaneeringu projekti läbiviimise osas on tehtud mingisuguseid muudatusi (sh et kas Tallinna ringraudtee rajamine on kehtivatest planeeringutest eemaldatud või on asukohta muudetud või ei käsitleta seda enam kui prioriteetset taristuprojekti või on üldse kavas eriplaneering erakorraliselt lõpetada või peatada enne lõpplahenduseni jõudmist). Samuti küsis TREV-2, et kas maavara kaevandamine Tallinna ringraudtee eriplaneeringu alal või osaliselt sellel alal või teatud tingimustel on nüüd või lähitulevikus lubatud? Kui jah, siis millal ja millistel tingimustel on maavara kaevandamine lubatud?
15. 30.07.2025 kirjaga nr 13-3/2752-2 vastas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, et kõnealuses piirkonnas on perspektiivse Tallinna ringraudtee põhimõttelise koridori alternatiivid määratud Harju maakonnaplaneeringuga 2030+ (kehtestatud 09.04.2018) ja samuti Saku valla üldplaneeringuga (kehtestatud 20.04.2023) perspektiivne või rekonstrueeritav põhimõtteline raudtee trassi koridor. **Neid ei ole muudetud ja nendes määratud trassikoridorid on kehtivad.** Samuti selgitati, et ka planeeringu lõpetamise korral jäävad Harju maakonnaplaneeringus 2030+ ja Saku valla üldplaneeringus määratletud trassikoridorid kehtima ning juhul, kui taotletava kaevandamisloa ala kattub Tallinna ringraudtee kavandatava trassikoridoriga, tuleb loa taotluse menetlemise käigus täpsustada, millises etapis on ringraudtee planeering ning kuivõrd perspektiivne trassikoridor kattub kavandatava kaevandamisalaga.
16. **TREV-2 juhib tähelepanu, et praegusel hetkel ei ole Aktsiaselts KIIRKANDUR taotluse puhul trassikoridore vaatamata kattuvusele kavandatava trassikoridoriga isegi mitte mainitud, millega on (arvestades seejuures Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi selgitusi) taotlejat eksitatud ning loodud taotlejale ettekujutus justkui kavandatav Tallinna ringraudtee trassi asukoht ei omaks tema taotluse lahendamise seisukohast mingisugust tähtsust.**
17. Veelgi üllatavam on, et 31.07.2025 avaldatud teate kohaselt on Keskkonnaamet algatanud oma 30.07.2025 kirjaga nr DM-132277-14 Männiku XXIV liivakarjääri keskkonnaloo taotluse keskkonnamõju hindamise (edaspidi **KMH**). TREV-2'le jääb selline tegevus täiesti arusaamatuks.
18. Haldusmenetluse seadus (edaspidi **HMS**) näeb ette mitmed üldised haldusmenetluse läbiviimise põhimõtted, milliseid tuleb järgida ka Keskkonnaametil. Muuhulgas võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Halduse õigusakt ja toiming peab olema kohane, vajalik ning proportsionaalne seatud eesmärgi suhtes (§ 3). Haldusmenetlus tuleb läbi viia **eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulusi ja ebameeldivusi isikutele** (§ 5 lg 2). Kui taotluse lahendamiseks on vaja teise haldusorgani kooskõlastust või arvamust ja seda ei ole antud, edastab haldusorgan taotluse koopia koos dokumentidega teisele haldusorganile, näidates ära tähtaja, mille jooksul tuleb teha otsus kooskõlastuse andmise kohta või esitada arvamus (§ 16). Haldusorganil on ka kohustus menetlusosalisele või taotluse esitamist kaaluvale isikule tema õigusi ja kohustusi, samuti menetlusega kaasnevaid asjaolusid selgitada (§ 36).

19. TREV-2 leiab, et käesoleval juhul ei ole Keskkonnaamet eelnimetatud põhimõtteid järginud. Esiteks on käesoleval juhul ebaõiglaselt piiratud TREV-2 õigusi ning põhjendamatult loodud eelis teisele ettevõttele – ei saa olla aktsepteeritav olukord, kus ühe taotleja puhul on keskkonnanaloo saamine mingitel alustel juba eos välistatud, kuid teise puhul mitte (seda asutakse menetlema). See on otseselt vastuolus võrdse kohtlemise ja õiguspärase ootuse põhimõtetega. Teiseks on selge, et Keskkonnaamet vajab Tallinna ringraudtee trassikoridoride üle otsustamiseks teiste haldusorganite (eelkõige Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi) kooskõlastust, mida ei ole küsitud, kuigi Keskkonnaamet on võimalikust huvide konfliktist ammu teadlik. Veelgi enam, on ise varasemalt sellele teadmisele tuginedes TREV-2 taotlused tagasi lükanud. Kolmandaks rikub Keskkonnaamet oma tegevusega haldusmenetluses kehtiva eesmärgipärasuse ning üleliigsete kulude vältimise põhimõtteid. Arvestades TREV-2 puhul varasemalt seatud piiranguid, peaks olema Aktsiaselts KIIRKANDUR taotluse tulem ette teada, kuid vaatamata sellele ei näe Keskkonnaamet taotluse menetlemises takistusi. Kui on ette teada, et keskkonnanaluba maavara kaevandamiseks Tallinna ringraudtee trassikoridori alale anda ei saa, siis on tegemist nõ sisutühja menetlusega, mille algatamine ei ole õiguspärane, seda enam, et nii keskkonnanaloo taotlemise kui KMH menetlusega kaasnevad taotlejale märkimisväärsed kulud. Jah, TREV-2 saaks küll esitada alternatiivse keskkonnanaloo taotluse ning Keskkonnaamet peaks ka seda menetlema, kuid selliselt tekiks juurde veel üks menetlus, millele peavad ressursi (nii ajaliselt kui rahalist) panema nii taotlejad kui Keskkonnaamet ise. Eeltoodut ei saa pidada ei eesmärgipäraseks ega põhjendatud haldusmenetluse läbiviimiseks. **TREV-2 on seisukohal, et Keskkonnaameti tegevus on olnud ebajärjekindel, ebaõiglane ja vastuolus haldusmenetluse põhialustega. Selline praktika kahjustab ettevõtjate usaldust riigi institutsioonide vastu ning seab kahtluse alla haldusmenetluse läbipaistvuse ja õiguspärasuse.**

TAOTLUS

20. Eeltoodut arvestades palub TREV-2 käesolevaga Keskkonnaametil selgitada:

- a. Millistest kaalutlustest lähtuvalt on TREV-2 taotluste menetlustes (vt käesoleva selgitustaotluse p-d 5 ja 8) Tallinna ringraudtee eriplaneeringu projekti ja selle konfliktisust taotletud alaga peetud oluliseks ja taotluste rahuldamist välistavaks asjaoluks, kuid Aktsiaselts KIIRKANDUR taotluse (vt käesoleva selgitustaotluse p-10) puhul mitte?
- b. Millistest kaalutlustest lähtuvalt otsustas Keskkonnaamet olukorras, kus perspektiivse Tallinna ringraudtee põhimõttelise koridori (Harju maakonnaplaneeringuga 2030+ (kehtestatud 09.04.2018) ja Saku valla üldplaneeringuga (kehtestatud 20.04.2023)) osas ei ole ühtegi muudatust tehtud ning nendes määratud trassikoridorid on endiselt kehtivad, oma varasemat (st TREV-2 taotluste osas väljendatud) seisukohta, mis välistas maavara kaevandamise Tallinna ringraudtee trassikoridori alal, muuta?
- c. Mis põhjusel on Aktsiaselts KIIRKANDUR taotluse (vt käesoleva selgitustaotluse p-10) puhul viidatud taotluses esinenud muudele puudustele, kuid jäetud välja toomata kattumust Tallinna ringraudtee planeeringualaga?
- d. Mis põhjusel on Keskkonnaamet Aktsiaselts KIIRKANDUR taotluse (vt käesoleva selgitustaotluse p-10) alusel menetluse algatamisel jätnud kaasamata seotud osapooled (eelkõige Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, kui Tallinna ringraudtee riigi eriplaneeringu menetluse eestvedaja)?

21. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil palume anda omapoolne (õiguslik) hinnang käesolevas selgitustaotluses kirjeldatud Keskkonnaameti tegevusele, millega Keskkonnaamet on teades, et Aktsiaselts KIIRKANDUR taotletava keskkonnaloa puhul esineb kattuvus perspektiivse Tallinna ringraudtee tressikoridoriga, siiski keskkonnaloa menetluse algatatud ning taotleja kõnealusest asjaolust informeerimata jätnud.

MSVS § 6 sätestab, et selgitustaotlusele vastatakse viivitamata, kuid mitte hiljem kui 15 kalendripäeva jooksul selle registreerimisest. Arvestades, et TREV-2 jaoks on hakanud kulgema omapoolse taotluse esitamise tähtaeg, siis palume vastust käesolevale selgitustaotlusele esimesel võimalusel.

Käesolevale selgitustaotlusele palume vastata allakirjutanu e-posti aadressil: Indrek.Malm@trev2.ee

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Malm
Maavarade kaevandamise valdkonna juht
AS TREV-2 Grupp